

DE BETEKENIS VAN BOOMBAST-MOTIEVEN

door
AUGUS ONGGE

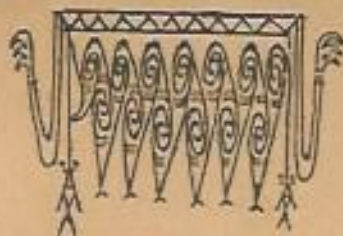
De motieven no.1 en no.2 zijn afkomstig van de PEPHUO-stam. Volgens overleveringen hebben hun voorouders, om precies te zijn de twee zgn. HOLODHONOYE-vrouwen, deze motieven gebruikt op hun kleding van boombast. De oudste van de twee zou AYOKHOI geheten hebben, de jongste heette HEBEAIKHOI. AYOKHOI droeg de kleding van boombast met het IUGA-motief, terwijl haar zusje, HEBEAIKHOI, het HAKHAU-motief op haar kleding droeg. Dit soort motief heet FOUW.

Fouw betekent spiraal of ook wel vastbinden. Er bestaan verschillende soorten afbeeldingen met het FOUW-motief.

No.1 IUGA-motief.

Dit motief geeft uitleg over de machtsverdeling binnen de familie/stam en vertelt ook over het stamhoofd. Gewoonlijk wordt deze schildering gebruikt voor het eerste kind, gezien het erfrecht gewoonlijk naar dat kind gaat.

No.2 HAKHALU-motief.

De naam HAKHALU is de benaming van een grot, die vroeger als woonplaats diende. De opbouw van dit motief is te zien aan de naar beneden draaiende spiraal. Dit symboliseert de nakomelingen, het vroegere, hedendaagse en toekomstige.

No.3 MANDALAU.

MANDALAU is een spel, dat gespeeld wordt door twee meisjes van 10-12 jaar oud, met behulp van een stuk touw, dat tussen de 10 vingers wordt gespannen.

Speelwijze: de één wikkelt/spant het stuk touw tussen de vingers (twee handen) en de ander neemt het over en wikkelt het om haar eigen vingers en zo ontstaat steeds een ander figuur (bv. haarnetje, schemerlamp etc.)

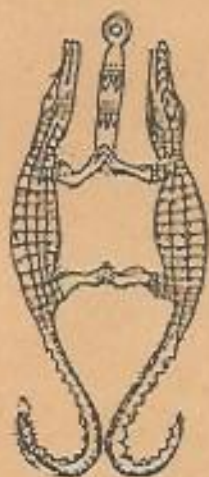
Dit spel wordt vooral gespeeld tijdens de periode voor de ubi-oogst (ubi = een soort knol). De MANDALAU symboliseert de opbrengst van de tuin.

No.4 AYE MEHELE-motief = vogelpoot.

Dit motief wordt gewoonlijk aangetroffen op een houten bord, een zogeheten OHOTE, de voorkant van een "vrouwen-prauw" (KHAI UGE) en de traditionele trommel, de zogenaamde TIFA (wakhu). Dit motief betekent zegen in overvloed, let wel met zegen wordt hier "vlees van wild" bedoeld: varkensvlees, herten-vlees, kangoeroe, kippenvlees, vis en paling. Dit motief is te vinden op het eetge-rei in het huis van het stamhoofd, de zogenaamde ONDOWAFI.

No.5 KHAIKULUNG krokodillenmotief.

Dit motief wordt uit hout gemaakt. Het dient als hanger waar de zogenaamde Noken - nettas - aan wordt opgehangen, ook visnetten worden hieraan opgehan-gen. Dit motief jaagt veel mensen angst aan, omdat er magie mee bedreven wordt. Als er iemand de bestaande dorpstradities overtrad, dan werd de "kroko-dil" gestuurd om de desbetreffende persoon zijn of haar verdiende loon te geven. Op de krokodil wordt ook gejaagd om zijn vlees, maar de ONDOWAFI-familie mag absoluut geen krokodillenvlees eten, daar de krokodil ook als "beschermer" optreedt voor de Ondowafi-familie.

No.6 FOUW-MOTIEF.

Er bestaan verschillende soorten hangers. Dit is er een, die in de Sentani-taal "Inyau" genoemd wordt. Deze houten-hanger doet ook dienst om de netten aan op te hangen.

De naam van het motief is "FOUW".

No.7 FOUW-MOTIEF = spiraal/cirkel.

Er bestaan verscheidene FOUW-afbeeldingen, maar ze hebben allen dezelfde betekenis en wel het vertellen over het dorpsleven, waarin het dorpshef/dstam-hoofd een zeer belangrijke rol speelt. Het leven in het dorp stelt men voor als een cirkel waarin de dorpingen/stamleden elkaar steunen en er een algemeen diep respect is voor het stamhoofd (ONDOWAFI). Aan de andere kant werkt de Ondowafi samen met andere stamhoofden (KOSELO) om de onderlinge samen-werking in stand te houden. Ook moet hij (het stamhoofd) er voor zorgen dat er altijd genoeg "zegen" is (voedsel in de vorm van wild) en ook ander voedsel zoals: knollen, vis etc. Met andere woorden, het in evenwicht houden van de economie in het dorp. Iedere familie in de stam staat het beste deel van zijn jachtopbrengst, visvangst of ander vergaard voedsel, af aan het stamhoofd met als bedoeling dit te gebruiken voor speciale gelegenheden, zoals de traditionele feesten.